

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9CoP/37/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4422200562
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4422200562.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Kataríny Marčekovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: K. nar. XX. XX. XXXX, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, dieťa rodičov: matky X. A., nar. XX. XX. XXXX, bytom K., t. č. X. - Q., K. XX/X, Česká republika, otec (neuvedený), zverené do náhradnej osobnej starostlivosti: Bc. K. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom Z. I., K. XX, ako náhradnej matky, zastúpená: Advokátska kancelária Timoranská & Štofková s. r. o., so sídlom Nové Zámky, Pribinova 9, IČO: 36 813 401, o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky na nariadenie neodkladného opatrenia, o návrhu náhradnej matky na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní náhradnej matky proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 10. februára 2022 č. k. 7P/26/2022-20 a proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 15. júla 2022 č. k. 7P/26/2022-132 takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa 10. februára 2022 č. k. 7P/26/2022-20 m e n í tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia z a m i e t a .

II. Napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa 15. júla 2022 č. k. 7P/26/2022-132 p o t v r d z u j e .

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením zo dňa 10. februára 2022 č. k. 7P/26/2022-20 súd prvej inštancie neodkladným opatrením nariadil Psychiatrickej nemocnici Profesora Matulaya Kremnica, Československej armády 234/139, Kremnica povinnosť odovzdať maloleté dieťa: K. A., nar. XX.XX.XXXX do starostlivosti C. pre deti a rodiny, Q. XXXX, pracovisko O. H., K. (I.). Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky uložil povinnosť zabezpečiť umiestnenie maloletého dieťaťa do starostlivosti C. pre deti a rodiny, Q. XXXX, pracovisko O. H., K. (II.) a uložil povinnosť náhradnému rodičovi: Bc. K. E., nar. XX.XX.XXXX spolupracovať s C. pre deti a rodiny Q. XXXX, pracovisko O. H. XXX, XXX XX K. (III.). Rozhodol, že žiadne z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (IV.). Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami § 324 ods. 1, § 325 ods. 1 a 2, § 329 ods. 1 a 2, § 331 ods. 1 CSP, § 360 ods. 1 a 2, § 367 ods. 1 až 4 CMP a uviedol, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, aby Psychiatrická nemocnica Profesora Matulaya Kremnica, Československej armády 234/139, Kremnica odovzdala maloletú K. A., nar. XX. XX. XXXX do starostlivosti C. pre deti a rodiny, Q. XXXX, pracovisko O. H., K. s tým odôvodnením, že maloletá pochádza z partnerského vzťahu rodičov. Otcovstvo voči maloletej nebolo doposiaľ uznané ani určené. Rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 11P/90/2016 - 137 zo dňa 26. 07. 2017 bola maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti Bc. K. E.. Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť dňom 11. 09. 2017. Od roku 2017 až do septembra 2021 náhradná matka ani raz neavizovala orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately výchovné problémy s maloletou. Náhradná matka kontaktovala orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

až začiatkom septembra 2021 a udávala podozrenie zo zanedbávania povinnej školskej dochádzky maloletou hlavne v tom týždni, keď má mať prax. Uviedla, že maloletá nechodíva po škole domov, voľný čas trávi s kamarátmi a domov chodíva až podvečer, stretáva sa s rovesníkmi pochybnej povesti a údajne našla v jej veciach „nejaké veci, ktoré svedčia o tom, že maloletá užíva drogy“. Maloletá poprela užívanie omamných látok, ale priznala sa pri pohovore s kurátorkou, že párkrát vypila vodku a borovičku, ale iné omamné látky neskúšala. Udávala aj fyzické bitky zo strany náhradnej matky, ktorej boli odporučené konzultácie na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky. Od 11. 12. 2021 maloletá bola opakovane hospitalizovaná na pediatickej klinike Fakultnej nemocnice s poliklinikou Nové Zámky z dôvodu nadmerného požitia alkoholických nápojov. Dňa 16. 12. 2021 orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately navštívil pediatickú kliniku a vykonal pohovor s maloletou, z ktorého vyplynulo, že maloletá je na klinike od 11. 12. 2021, sama si privolala rýchlu zdravotnícku pomoc z dôvodu nadmerného požitia alkoholu a hádky s náhradnou matkou. Pri pohovore maloletá uviedla, že má obavu vrátiť sa po prepustení do domácnosti náhradnej matky, pretože vie, že ju náhradná matka chce dostať na psychiatriu. Z rozhovoru s ošetrojúcou lekárkou vyplynulo, že náhradná matka odmieta maloletú po prepustení prevziať späť do svojej starostlivosti a trvá na jej umiestnení do psychiatrickej liečebne. Podľa prepúšťacej správy po hospitalizácii, ktorá trvala od 02. 12. 2021, boli náhradná matka aj maloletá poučené, bolo indikované pedopsychiatrické vedenie u pedopsychiatra. Maloletá bola prepustená do ambulantnej starostlivosti. Z rozhovoru s ošetrojúcou lekárkou ďalej vyplynulo, že maloletá počas hospitalizácie absolvovala aj pedopsychiatrické vyšetrenie. MUDr. Bernáth, primár psychiatrickej kliniky, po vyšetrení maloletej uviedol, že nejde o psychiatrickú diagnózu, ale o výchovný problém. Dňa 03. 01. 2022 opätovne telefonicky ošetrojúca lekárka kontaktovala orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a oznámila, že maloletá bola prevezená na Psychiatrickú kliniku Kremnica. Z lekárskeho vyjadrenia Psychiatrickej nemocnice Kremnica zo dňa 03. 02. 2022 vyplynulo, že maloletej bola diagnostikovaná porucha psychiky a správania zapríčinená užívaním viacerých psychoaktívnych látok - škodlivé užívanie (alkohol, marihuana). Z oznámenia nemocnice z toho istého dňa vyplynulo, že náhradná matka telefonicky oznámila, že maloletú si z hospitalizácie nepríde prevziať. Podľa jej slov „K. je nevládateľná a nechcem ju mať doma už ani jeden deň“. Z uvedeného vyplýva, že vzniká obava, že prepustením maloletej do starostlivosti náhradnej matky, nebudú maloletej dostatočne saturované všetky jej potreby a mohla by byť vystavená neprimeranému správaniu zo strany náhradnej matky, ktoré by mohli mať negatívny dopad na jej správanie. Zo spisového materiálu mal súd prvej inštancie preukázané, že maloletá si vyžaduje odbornú pomoc v špecializovanej skupine centra, a keďže už môže byť prepustená z Psychiatrickej nemocnice Kremnica, vzhľadom na uvedené skutočnosti, dospel súd prvej inštancie k záveru, že bude v prospech maloletej, keď bude umiestnená do zariadenia, v ktorom sa jej okamžite poskytne odborná pomoc v rámci špecializovanej samostatnej skupiny pre deti s poruchami správania v dôsledku škodlivého užívania alkoholu, drog alebo patologického hráčstva do C. pre deti a rodiny, Q. XXXX, pracovisko O. H., K.. Zároveň súd prvej inštancie uložil povinnosť náhradnej matke spolupracovať s C. pre deti a rodiny Q. XXXX, pracovisko O. H. XXX, K.. Súd prvej inštancie preto rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia. O trovách konania rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporného poriadku tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal ich náhradu.

2. Proti tomuto rozhodnutiu podala náhradná matka v zákonom stanovenej lehote odvolanie v celom rozsahu a uviedla, že v odôvodnení napadnutého uznesenia súd neuvádza, len stručne v bode 16. uznesenia konštatuje, že maloletá si vyžaduje pomoc v špecializovanej skupine centra. V uznesení celkom absentuje odôvodnenie, akými dôkazmi a úvahami sa súd riadil, keď mal za to, že umiestnenie maloletej v Centre je vhodnejšie, ako vydanie náhradnej matke. Súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia poukázal na správu Psychiatrickej nemocnice Profesora Matulaya Kremnica, z ktorej vyplýva, že matka si odmietla dieťa prevziať a údajne mala uviesť, že „K. je nevládnuteľná a nechcem ju mať doma už ani jeden deň.“ S týmto tvrdením nesúhlasí, odmieta, že by takéto necitlivé slová použila. Je pravdou, že sa domáhala toho, aby bola maloletá umiestnená do zariadenia pre závislosti, a to konkrétne do resocializačného strediska Poloma, ktoré je prevádzkované neziskovou organizáciou Komunita Ľudovítov n. o. a ktoré sa venuje liečbe závislostí u mladistvých. Dodala, že s týmto centrom už má skúsenosti, bola a je presvedčená, že pobyt v tomto centre by maloletej pomohol, nakoľko problémy, ktoré sa u maloletej vyskytli pred jej hospitalizáciou v súvislosti užívaním alkoholu a drog boli významné a sa obávala, že v prípade, že by sa vrátila do domáceho prostredia, opäť by sa problematické situácie opakovali. To však neznamená, že je vhodné pre maloletú, aby bola umiestnená v akomkoľvek centre, a že takéto rozhodnutie je v záujme maloletej. Tento svoj názor komunikovala aj v psychiatrickej nemocnici v Kremnici. Bola toho názoru, že zariadenie, do ktorého bola maloletá

umiestnená CDaR Q. nie je pre ňu vhodným prostredím a nie je zrejmé, prečo bolo odporučené práve toto zariadenie. Navyše, maloletá jej uviedla, že by sa už chcela vrátiť domov. V tomto smere namietla, že stanovisko dieťaťa pred nariadením neodkladného opatrenia vôbec nebolo zisťované. Uviedla, že za daných okolností, vzhľadom aj na odstup času, a vzhľadom na vyjadrenia maloletej, je toho názoru, že je v záujme maloletej, aby pokračovala v liečbe ambulantnou formou a bola jej riadne vydaná. Uviedla, že maloletá je v jej domácnosti už od 3 rokov veku, majú vytvorené vzájomné väzby, maloletá ju volá mama a je teda v záujme maloletej, aby jej bolo umožnené riadne žiť v jej domácnosti. Vyjadrenia uvádzané v lekárskej správe týkajúce sa toho, že si maloletú odmietla prevziať, sú dôsledkom nesprávnej interpretácie jej slov a najmä úmyslu pomôcť maloletej, pretože bola v danom čase presvedčená, že maloletá potrebuje odbornú pomoc. To však neznamená, že by sa nechcela o maloletú starať, alebo že umiestnenie v akomkoľvek zariadení je pre dieťa vhodnejšie ako domácnosť, v ktorej žije už 12 rokov, pričom až na posledné mesiace neboli u maloletej riešené žiadne vážnejšie výchovné problémy. Aktuálna situácia vznikla podľa jej názoru v dôsledku toho, že maloletá je vo veku, keď viac vyhľadáva kamarátov, nechá sa nimi ovplyvniť, čo viedlo k skúšaniam a konzumácii alkoholu a drog. Avšak prostredie u nej je pre ňu bezpochyby vhodnejšie ako iné, súdom určené prostredie. Súd sa v danom prípade vôbec nezaoberal tým, aký vplyv bude mať na maloletú jej umiestnenie v navrhovanom zariadení, kde navyše momentálne ani nemôže byť s ňou v kontakte. Mala za to, že súd nezistil dostatočne skutočný stav vecí pred nariadením neodkladného opatrenia, najmä nezisťoval stanovisko maloletej, ako ani jej stanovisko ako náhradnej matky. Hoci súd pred nariadením neodkladného opatrenia nemusí zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia, aj neodkladné opatrenie musí vychádzať z dokazovania, aj keď vykonaného v menšom rozsahu, ako je tomu v konaní vo veci samej, navyše za okolností, že neodkladné opatrenie má také závažné dôsledky, ako je tomu v tomto prípade. Je celkom neadekvátne, aby bolo tak závažné neodkladné opatrenie vydané bez toho, aby mala ako náhradná matka zabezpečujúca starostlivosť o dieťa 12 rokov bez akýchkoľvek problémov, možnosť sa k návrhu pred vydaním rozhodnutia vyjadriť. Navyše namietla, že zo strany sociálnej kurately nebolo s ňou adekvátne komunikované, čo je zrejme aj následok toho, že na pridelenú sociálnu pracovníčku p. V. podala sťažnosť, keď mala pochybnosti o objektívnosti kurátorky. Následne požiadala aj o zmenu sociálnej kurátorky. Sťažnosť dosiaľ prešetrená nebola, resp. nepozná výsledok prešetrenia, avšak zo strany kurately jej neboli poskytnuté takmer žiadne informácie o maloletej. Skutočnosť, že maloletá bude prevezená do C. pre deti a rodiny, Q. XXXX, pracovisko O. H., K. sa dozvedela len od dcéry, zo strany sociálnej kurátorky nebola o tejto skutočnosti vôbec informovaná, ani nebol zisťovaný jej názor. Ako dôkaz uvádza „žiadosť - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny“. Mala za to, že postupom súdu neboli v dostatočnej miere zohľadnené záujmy maloletej, konanie náhradnej matky bolo nesprávne a účelovo interpretované tak, ako by nemala záujem maloletú prevziať. Faktom však je, že mala v danom čase veľkú obavu o maloletú, ktorá mala sebadeštruktívne myšlienky, utekala z domu a jednoducho sa bála, že pokiaľ stav maloletej nebude stabilizovaný, nebude vedieť jej pomôcť, resp. zabrániť tomu, aby si ublížila. Jej postoj a starosť neboli zo strany sociálnej kurately a následne ani súdu pochopené správne, čoho výsledkom je rozhodnutie, ktoré je celkom v rozpore s najlepším záujmom maloletej. Z uvedeného dôvodu žiadala, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil tak, že návrh navrhovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia sa zamietá.

3. K odvolaniu náhradnej matky sa vyjadril kolízny opatrovník, ktorý uviedol, že pani E. od roku 2017 až do septembra 2021 ani raz neavizovala orgánu SPODaSK výchovné problémy s maloletou. Práve naopak, obe - náhradná matka aj maloletá- zhodne opakovane tvrdili, že majú medzi sebou veľmi dobrý vzťah, vzniknuté nedorozumenia, prípadne problémy vedia riešiť komunikáciou a spoločným hľadaním riešenia na ten-ktorý problém. Dňa 18. 06. 2021 bolo orgánom SPODaSK zrealizované šetrenie pomerov, kde sa náhradná matka vyjadrila, že s mal. K. nemá žiadne výchovné problémy, vzťahy v rodine sú dobré, mal. K. v škole napreduje, ani škola neavizuje žiadne výchovné problémy. Náhradná matka uviedla, že ml. K. ju rešpektuje, majú spolu veľmi dobrý vzťah, K. je na ňu citovo naviazaná, vedia si navzájom komunikovať svoje potreby a aj si ich v dostatočnej miere napĺňať. K. udržiava súrodenecké vzťahy s bratom J. A. a X. A., s oboma je v pravidelnom osobnom, telefonickom kontakte aj v kontakte prostredníctvom sociálnych sietí. V rámci vykonania pohovoru s mal. dieťaťom sa K. vyjadrila, že na pani E. je citovo naviazaná, má ju veľmi rada a vníma, že jej city sú od náhradnej matky opätované. Náhradnú matku volá mamina, veľa spolu komunikujú, snažia sa hľadať spoločné aktivity a spoločne ich realizovať. Pani E. kontaktovala orgán SPODaSK až začiatkom septembra 2021 a udávala podozrenie zo zanedbávania povinnej školskej dochádzky hlavne v tom týždni, keď má mať K. prax. Uviedla, že K. nechodíeva po škole domov, voľný čas trávi s kamarátmi a domov chodíeva až po večer. Údajne pani E. našla vo veciach mal. K. „nejaké veci, ktoré svedčia o tom, že mal. K.

užíva drogy“. Toto maloletá dementovala a uviedla, že je pravdou, že príde domov neskôr, to že bude meškať, nevie dať matke vedieť, lebo nemá dobitý kredit a „mamina“ jej ho nechce dobiť. Takisto poprela aj užívanie omamných látok. V rozhovore bez prítomnosti pani E. sa mal. K. priznala, že párkrát vypila vodku a borovičku, ale iné omamné látky neskúšala. K. udávala aj fyzické bitky zo strany pani E.. Pani E. aj mal. K. boli odporučené konzultácie na referáte poradensko-psychologických služieb úradu s cieľom poskytnúť psychologické poradenstvo dieťaťu pri eliminácii dôsledkov vyplývajúcich z mimorodičovskej starostlivosti a náhradnej matke poskytnúť poradensko-psychologickú pomoc pri upevňovaní rodičovských zručností a preberaní kompetencií náhradného rodiča. Pani E. absolvovala 4 konzultácie a maloletá 2. Počas konzultácií pani E. neustále poukazovala na užívanie omamných látok u K. aj napriek tomu, že domáce testy na omamné látky vyšli negatívne, pani E. opakovane verbalizovala presvedčenie o tom, že mal K. je aktívnym užívateľom omamných látok. Pani E. aj mal. K. bolo zo strany orgánu SPODaSK odporučené pokračovať v konzultáciách na referáte poradensko-psychologických služieb, bol im ponúknutý ďalší termín spoločnej konzultácie, avšak pani E. kontaktovala psychológa referátu a oznámila, že maloletá nechce. Pani E. sa domáhala inštitucionálneho riešenia situácie. Dňa 16. 12. 2021 orgán SPODaSK obdržal telefonicky informáciu z Pediatrickej kliniky FNsP Nové Zámky, že mal. K. je od 11. 12. 2021 opätovne u nich hospitalizovaná z dôvodu nadmerného požitia alkoholických nápojov. Orgán SPODaSK v ten istý deň navštívil pediatrickú kliniku a vykonal pohovor s maloletou. Z pohovoru vyplynulo, že na klinike je od 11. 12. 2021 z vyššie uvedeného dôvodu. Mal. K. si sama privolala RZP. Dôvod nadmerného požitia mal. K. uviedla to, že s mamou (pani E.) sa veľmi pohádali, pretože jej najprv sľúbila, že na Vianoce môže k nim prísť jej brat J. A., neskôr si to pani E. rozmyslela, čo maloletú veľmi sklamalo, odišla za kamarátmi a požila viac alkoholu. Potom sa bála ísť domov, tak si zavolała sanitku, ktorou bola následne prevezená na pediatrickú kliniku. V rozhovore mal. K. uviedla, že má obavu sa vrátiť po prepustení do domácnosti náhradnej matky, pretože vie, že ju náhradná matka „chce dostať na psychiatriu“. Z rozhovoru s ošetrojúcou lekárkou vyplynulo, že náhradná matka odmieta maloletú po prepustení prevziať späť do svojej starostlivosti, náhradná matka trvá na umiestnení maloletej do psychiatrickej liečebne. Podľa vyjadrenia maloletej náhradná matka zavolała RZP aj týždeň predtým, tvrdila, že maloletá bola agresívna a fyzicky ju napadla, čo podľa maloletej nie je pravda, maloletú vtedy priviezli na pediatrickú kliniku FNsP Nové Zámky. Podľa prepúšťacej správy po hospitalizácii, ktorá trvala od 2. 12. 2021, boli náhradná matka i pacientka poučené, bolo indikované pedopsychiatrické vedenie u pedopsychiatra, matka mala vybaviť termín a dcéra súhlasila s návštevou. Maloletá bola prepustená do ambulantnej starostlivosti. Z rozhovoru s ošetrojúcou lekárkou ďalej vyplynulo, že maloletá počas hospitalizácie absolvovala aj pedopsychiatrické vyšetrenie. MUDr. Bernáth, primár psychiatrickej kliniky, po vyšetrení maloletej uviedol, že nejde o psychiatrickú diagnózu, ale výchovný problém. Dňa 03. 01. 2022 opätovne telefonicky ošetrojúca lekárka kontaktovala orgán SPODaSK a oznámila, že maloletá bola prevezená na Psychiatrickú kliniku Kremnica. Náhradná matka počas ukončení poslednej hospitalizácii dieťaťa na pediatrickej klinike FNsP Nové Zámky odmietla prevziať mal. K. do osobnej starostlivosti, trvala na prevezení na Psychiatrickú kliniku do Kremnice a podala na ošetrojúcu lekárku sťažnosť za neodborné poskytnutie zdravotnej starostlivosti dieťaťu. Na základe vzniknutých okolností bola maloletá prevezená dňa 03. 01. 2022 do Pediatrickej nemocnice Kremnica. Z lekárskeho vyjadrenia Psychiatrickej nemocnice Kremnica zo dňa 03. 02. 2022 vyplynulo, že mal. K. bola diagnostikovaná porucha psychiky a správania zapríčinené užívaním viacerých PAL (alkohol, marihuana) - škodlivé užívanie. Z oznámenia nemocnice z toho istého dňa vyplynulo, že pani E. telefonicky oznámila, že maloletú si z hospitalizácie nepríde prevziať. Podľa jej slov „K. je nezládateľná a nechcem ju mať doma už ani jeden deň“. Na základe uvedených skutočností v záujme dieťaťa Okresný súd Nové Zámky na návrh orgánu SPODaSK Uznesením č. k. 7P/26/2022-20 zo dňa 10. 02. 2022 a vykonateľným toho istého dňa neodkladným opatrením nariadil Psychiatrickej nemocnici v Kremnici povinnosť odovzdať mal. K. do starostlivosti C. pre deti a rodiny Q. XXXX, O. H., K., kde bola maloletá dňa 11. 02. 2022 umiestnená. Náhradná matka bola v deň premiestnenia prítomná v Psychiatrickej nemocnici Kremnica a bola informovaná o ďalšom postupe a umiestnení maloletej do CDR O. H.. Od 11. 02. 2022 sa maloletá nachádza v C. pre deti a rodiny Q., O. H.. Kolízny opatrovník sa v plnom rozsahu naďalej pridrižava svojich vyjadrení, ktoré boli súdu doručené v odôvodnení návrhu na vydanie neodkladného opatrenia adresovaných súdu prvej inštancie č. k. 7P/26/2022.

4. K vyjadreniu kolízneho opatrovníka sa vyjadrila náhradná matka, ktorá uviedla, že toto vyjadrenie je neúplné, nakoľko obsahuje len popis situácie, ktorá tu bola ešte pred nariadením neodkladného opatrenia a neobsahuje žiadnu správu zo šetrení, ktoré boli robené v posledných 2 mesiacoch. Z toho dôvodu predložená správa nemá podľa náhradnej matky žiadnu reálnu výpovednú hodnotu a obsahuje len opakovanie skutočností, ktoré už boli oboznamované aj v predchádzajúcich vyjadreniach kolízneho

opatrovníka. Uviedla, že má vedomosť o tom, že kolízny opatrovník robil opakované šetrenia v zariadení, kde je maloletá umiestnená aj v priebehu posledných mesiacov a nie je jej zrejme, prečo obsah týchto šetrení nebol zahrnutý v správe. Trvala na tom, že nariadené neodkladné opatrenie bolo nedôvodné už v čase jeho nariadenie, predovšetkým je však nedôvodné v súčasnosti. Maloletá sa náhradnej matke neustále sťažuje, že už nechce zostať v zariadení a chce ísť domov, kde by bola v lepšej psychickej pohode. Vzhľadom na prebiehajúce súdne konanie, bola toho názoru, že je potrebné vykonať riadne šetrenie ohľadom stavu maloletej a starostlivosti o ňu, pričom stručná a neaktuálna správa kolízneho opatrovníka túto požiadavku v žiadnom ohľade nespĺňa. Vzhľadom na vyššie uvedené, navrhla, aby si súd obratom vyžiadal od kolízneho opatrovníka správy z posledných šetrení vykonaných v mesiacoch marec až máj 2022 vrátane vyjadrení samotnej maloletej, ako aj správu zo zariadenia Centrum pre deti a rodiny Q. ohľadom priebehu starostlivosti o maloletú, psychického a fyzického stavu maloletej a predpokladanej doby, keby by mohla byť maloletá prepustená do domácnosti.

5. Napadnutým uznesením zo dňa 15. júla 2022 č. k. 7P/26/2022-132 súd prvej inštancie návrh náhradnej matky: Bc. K. E., nar. XX. XX. XXXX, na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami § 324 ods. 1, § 325 ods. 1 a 2, § 329 ods. 1 a 2, § 331 ods. 1 CSP, § 360 ods. 1 a 2, § 367 ods. 1 a 2 CMP a uviedol, že na základe návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky na nariadenie neodkladného opatrenia, súd uznesením č. k. 7P/26/2022-20 zo dňa 10. 02. 2022 nariadil neodkladné opatrenie tak, ako je uvedené v bode 1. odôvodnenia tohto uznesenia. Proti uvedenému uzneseniu podala náhradná matka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne odvolanie. Následne náhradná matka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, aby súd nariadil C. pre deti a rodiny Q. XXXX, pracovisko O. H., K., aby odovzdal maloletú do jej starostlivosti. Svoj návrh odôvodnila tým, že umiestnenie maloletej do tohto zariadenia nebolo správnym riešením a maloletej sa v tomto zariadení nedostáva starostlivosti, akú by potrebovala. Tiež uviedla, že sa nezakladá na pravde, že by nemala záujem zabezpečovať starostlivosť o maloletú, ale má záujem o to, aby maloletá bola umiestnená do zariadenia pre závislosti, a to konkrétne do Resocializačného strediska Poloma, ktoré je prevádzkované neziskovou organizáciou Komunita Ľudovítov n. o., s ktorou má náhradná matka predchádzajúce dobré skúsenosti a práve toto centrum by bolo tým správnym a najmä dočasným pobytom pre maloletú, počas ktorého by sa jej problémy v súvislosti s užívaním alkoholu a drog mohli riešiť. Ďalej v návrhu uviedla, že najvhodnejším prostredím pre maloletú v danej situácii je domov, kde by sa cítila komfortne a v bezpečí. V minulosti nemala s maloletou žiaden problém ohľadom jej správania, výchovy a plnenia školských povinností, ale aktuálne je maloletá v pubertálnom veku, kedy sa dostala do nevhodnej partie detí a experimentovala s alkoholom a drogami. Maloletá si svoj problém uvedomuje, má snahu a ochotu sa polepšiť a tiež si želá vrátiť sa domov. Súd prvej inštancie si vyžiadal aktuálnu správu z Centra pre deti a rodiny Q. zo dňa 12. 07. 2022, ktorú správu súdu zaslal aj Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky. Z uvedenej správy vyplýva, že maloletá po umiestnení na pracovisko O. H. subjektívne prežívala zhoršenú náladu a sťažovala sa na pocity úzkosti. Javila sa byť v subdepresívnej nálade. Po uplynutí prvých týždňov sa prežívanie mierne zlepšilo. Po premiestnení na pracovisko Q. z dôvodu uvoľnenia priestorov pracoviska O. H. pre deti z Ukrajiny, bola maloletá pokojná, orientovala sa smerom k skupine z O. H.. Aktuálne je umiestnená na skupine s dievčatami a bližší kamarátsky vzťah má s jednou klientkou. V počiatočnom pobyte na pracovisku Q. sa u maloletej objavovali výrazne sebapoškodzovacie tendencie, ktoré pretrvávali ešte z doby pobytu v domácom prostredí. Maloletá spočiatku volila menej konštruktívne spôsoby uvoľnenia napätia, rezanie sa nahrádzala búchaním do stien a iných tvrdých predmetov. Aktuálne získava na sebapoškodzovanie kritickejší úsudok, na schopnosti voliť adekvátne spôsoby riešenia individuálne zaťažujúcich situácií maloletá potrebuje naďalej pracovať pod dohľadom odborného pracovníka (psychológ, špeciálny pedagóg, vychovávateľ). U maloletej nebola po príchode do zariadenia pozorovaná abstinčná symptomatika, maloletá je v uzatvorenom kontrolovanom prostredí, kde prístup k návykovým látkam nemá. Voči návykovým látkam a dôsledkom ich užívania nebola maloletá objektívna, nemala racionálny náhľad na schopnosť im odolať. Postupne, počas prechodu do širšieho prostredia v doprovide zamestnanca (návšteva lekára, výlet) si začala maloletá uvedomovať chuť na cigarety a prežívala neistotu v oblasti odolávania. Aktuálne si začína uvedomovať vplyv návykových látok na vlastné telo, vzťah k rodine, ako aj dôsledky užívania na rovesnícku skupinu a brata. Maloletá dlhodobo nepripúšťala negatívny vplyv partie na svoju abstinenciu a aktuálne si začína uvedomovať vplyv negatívneho prostredia na škodlivé užívanie. Hoci maloletá začína mať súdny náhľad na užívanie návykových látok, je potrebná ďalšia práca na jej schopnosti abstinovať v otvorenom prostredí. Aktuálne maloletá chce abstinovať a jej schopnosť odolať návykovej látke je potrebné naďalej posilňovať a sledovať pod odborným dohľadom. Ďalej zo

správy vyplýva, že u maloletej sa vyskytlo obdobie, počas ktorého mala tendenciu sa prejsť, k prejedaniu sa nebola kritická. Mala tendenciu klamať o množstve zjedenej potravy a vyskytli sa zdravotné ťažkosti vyplývajúce z neúmernej stravy. Udržiavanie zdravého spôsobu stravovania je potrebné naďalej sledovať a vysvetľovať jej vhodný spôsob stravovania. Vo vzťahu k bratovi sa u maloletej objavovalo dlhodobé negatívne prežívanie spôsobené informáciami o bratovi, ktorý v dôsledku užívania návykových látok má existenčné problémy. Dlhodobu mala maloletá na situáciu brata nekritický náhľad, kde bolo potrebné opakované vysvetľovanie bratových problémov a ich zavinenia ním samým. Maloletú bolo potrebné viesť k objektívnemu zhodnoteniu jeho situácie a miery schopnosti maloletej bratovi pomôcť (mala nereálnu potrebu brata chrániť pred následkami jeho rozhodnutí). Postupne sa darí centru pracovať na triezvom náhľade na bratovu situáciu. K náhradnej matke mala maloletá v počiatkoch negatívny postoj. Náhradná matka ju odmietla prevziať z nemocnice (z dôvodu, že nevedela ako sa má k nej správať) a mala zabezpečiť, aby ju hospitalizovali na psychiatrickom oddelení. Prevoz dieťaťa do zariadenia náhradnou matkou nemal byť nemocnicou odporúčaný z dôvodu zamykania maloletej náhradnou matkou v jej domácnosti a vzniku viacerých konfliktov medzi nimi. Maloletá náhradnú matku nerešpektovala a ona jej výchovu nezvládala. Počas pobytu v zariadení sa postupne vzťah maloletej s náhradnou matkou kreuje, ale zatiaľ sa javí ako účelový, a to dosiahnuť cieľ, po ktorom maloletá túži, tzn. odísť zo zariadenia. Náhradná matka maloletú pravidelne kontaktuje, avšak v prípade potreby zabezpečenia pomôcok pre ňu je náhradná matka nespoľahlivá. Prisľúbi zakúpenie pomôcok (napr.: hlava na česanie) a napokon pomôcky nezakúpi, pričom indikuje potrebu zakúpenia pomôcok z vreckového maloletej. Rovnako je nespoľahlivosť náhradnej matky prítomná napr. v zabezpečení zdravotnej dokumentácie maloletej, z dôvodu čoho maloletá dlhodobu čakala vyšetrenie ORL. Počas prípadovej konferencie náhradná matka neustále odbiehala od témy rozhovoru k menej podstatným témam a nevenovala pozornosť preberanej téme. Hoci maloletá aj spolu s matkou iniciujú, čo najskorší odchod do domáceho prostredia, toto prostredie predstavuje pre maloletú vysokú mieru ohrozenia, nakoľko nemá overenú vlastnú schopnosť abstinovať v otvorenom prostredí a nepoddať sa pôsobeniu skupiny a nevhodného prostredia. Vzťahy s matkou je potrebné naďalej upravovať, u matky je potrebné iniciovať ďalšiu spoluprácu s cieľom prehĺbenia rodičovských kompetencií pri práci s dieťaťom, rovnako prehľbovať vzťah matky k roly rodiča. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie dospel k záveru, že maloletá, i keď si na zmenené prostredie zvykla a tendencie k sebapoškodzovaniu sú čiastočne zmiernené, naďalej sa však objavuje tendencia k deštruktívnym spôsobom zvládania záťaže, preto je potrebné ďalej pracovať na konštruktívnom zvládaní individuálne zaťažujúcich situácií. Výchovné opatrenie plní svoj účel, ale pretrvávajú potreba naplnenia celého programu pre poruchy správania z dôvodu škodlivého užívania návykovej látky, čo odporučilo vo svojej správe aj Centrum pre deti a rodiny Q.. Vzhľadom k tomu, že maloletá si vyžaduje odbornú pomoc v špecializovanej skupine centra, čo je v jej prospech a v jej najlepšom záujme, súd prvej inštancie návrhu navrhovateľky - náhradnej matky nevyhovet a jej návrh ako nedôvodný zamietol.

6. Proti tomuto rozhodnutiu podala náhradná matka v zákonom stanovenej lehote odvolanie a uviedla, že súd nedostatočným spôsobom vyhodnotil celkovú situáciu ohľadom maloletej a jej ďalšieho pobytu v uzavretom zariadení, ktorým je Centrum pre deti a rodiny Q.. Napriek tomu, že pri nariadení neodkladného opatrenie nie je potrebné zo strany súdu rozsiahle dokazovanie, v prípade že sa rozhoduje o takom zásahu do osobnej sféry dieťaťa, ako je tomu v tomto prípade, je potrebné veľmi citlivo zvažovať najlepší záujem maloletého dieťaťa. Namietla, že pokiaľ mal súd za to, že nariadeným neodkladným opatrením, ktorým bola maloletá umiestnená do C. pre deti a rodiny (7P/26/2022-20 z 10. 02. 2022), Q., nariaďuje výchovné opatrenie, mal tiež v predmetnom uznesení uviesť, na akú dlhú dobu sa výchovné opatrenie nariaďuje tak, ako to vyplýva z ust. § 37 ods. 8 zák. č 36/2005 Z. z. Hoci z predmetného uznesenia priamo nevyplýva, že súd nariaďuje výchovné opatrenie, v odôvodnení uznesenia (bod 19.) napadnutého týmto odvolaním súd uvádza, že „výchovné opatrenie plní svoj účel, ale pretrvávajú potreba naplnenia celého programu pre poruchy správania.“. Opakovane namietla, že do dnešného dňa nemá informáciu, na akú dlhú dobu má byť maloletá umiestnená v zariadení a kedy ju prepustia. Zo správy Centra pre rodiny a deti, Q. vyplýva, že maloletá nemala žiadne abstinenčné príznaky, keď bola umiestnená do zariadenia, preto je otázne, či bolo vôbec namieste umiestnenie v zariadení z dôvodu užívania návykových látok. Zo správy tiež vyplýva, že maloletá by sa chcela vrátiť do domácnosti matky, hoci je táto jej vôľa vyhodnotená ako účelová a jej vzťah k matke ako simulovaný. S týmto sa však za žiadnych okolností nedá súhlasiť. O maloletú sa starala dlhé roky ako o vlastnú a odmietla, že by vzťah medzi nimi bol akýmkoľvek spôsobom simulovaný. Súd pri rozhodovaní v tejto veci vychádzal predovšetkým z jedinej správy z C. pre deti a rodiny Q. zo dňa 12. 07. 2022 a celú situáciu vyhodnotil na základe skutočností tam uvedených. V danom prípade teda zo strany súdu neprišlo ani k vyžiadaniu

správy o aktuálnej situácii z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, prípadne k výsluchu kolízneho opatrovníka. Súd taktiež aktuálne neprihliadol ani na názor maloletej, ktorú nevyočul a neskúmal jej postoj k danej veci. Maloletá K. je už vo veku blížiacemu sa k dospelosti, preto by bolo vhodné, prihliadnuť aj na jej názor a postoj k danej veci a predovšetkým skúmať, či skutočne existujú a existovali také závažné dôvody na strane maloletej, ktoré odôvodňujú jej umiestnené v zariadení na neobmedzenú dobu za situácie, keď ani maloletá ani jej náhradná matka s pokračovaním tohto pobytu nesúhlasia. Šetrenie v tomto smere súd vôbec neurobil. Čo sa týka časti správy, v ktorých sa uvádza, že je potrebné pracovať na rodičovských kompetenciách náhradnej matky a že sa matka javí byť ako nespoľahlivá, k tomuto uviedla, že od počiatku mala problém komunikovať so zariadením, nemala od nich riadnu spätnú väzbu ohľadom stavu maloletej. Odmietla, že by pre maloletú niečo nezabezpečila alebo že by sa o maloletú nezaujímala. Zo správy jednoznačne vyplýva, že matka spolu s maloletou majú záujem na tom, aby maloletá mohla čo najskôr opustiť zariadenie, a aby mohla ďalej riadne fungovať v domácom prostredí. Už sama táto skutočnosť potvrdzuje, že sa o maloletú zaujíma, avšak z centra nemá adekvátnu spätnú väzbu, ktorá by podporovala jej komunikáciu a vzťah s maloletou. Uviedla, že má obavu, že ďalšie trvanie pobytu maloletej v C. pre deti a rodiny Q., môže na maloletú pôsobiť negatívne z dôvodu, že nadobudne pocit izolovanosti od rodiny, nemá príležitosti na bežný život a rovnako nemôže riadne napredovať v ďalšom vzdelávaní do budúcnosti. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností navrhla, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil a nariadil neodkladné opatrenie, ktorým sa nariaďuje C. pre deti a rodiny Q. XXXX, pracovisko O. H. XXX, K., aby odovzdalo maloletú K. A., nar. XX. XX. XXXX do starostlivosti náhradnej matky: Bc. K. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XX, Z. I..

7. K podaným odvolaniam náhradnej matky sa písomne vyjadril kolízny opatrovník podaním zo dňa 17. augusta 2022, ktorý zastal názor, že pobyt dieťaťa v špecializovanom zariadení je v súčasnosti vhodným prostriedkom nápravy u maloletej K. po diagnostikovaní porúch psychiky a správania zapríčinené užívaním viacerých látok (alkohol, marihuana), a preto navrhol uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej výrokovej časti o nariadení neodkladného opatrenia o umiestnení dieťaťa do starostlivosti centra v záujme maloletého dieťaťa potvrdiť.

8. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou - náhradnou matkou, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 65, § 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania pred súdom prvej inštancie (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie (7P/26/2022-20 zo dňa 10. 02. 2022) je potrebné zmeniť podľa § 388 CSP a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnuť a napadnuté uznesenie o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (7P/26/2022-132 zo dňa 15. 07. 2022) je potrebné podľa § 387 odsek 1 CSP potvrdiť.

9. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 26. júla 2017 č. k. 11P/90/2016-137, právoplatným dňa 11. septembra 2017, bola maloletá K. A., nar. XX. XX. XXXX zverená do náhradnej osobnej starostlivosti K. E., nar. XX. XX. XXXX. Ďalej zo spisu vyplýva, že dňa 8. februára 2022 bol zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky doručený súdu prvej inštancie návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by súd rozhodol o odovzdaní maloletej K. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. XX, Z. I. do C. pre deti a rodiny Q. XXXX, pracovisko O. H. XXX, XXX X K. v zmysle § 367 ods. 1 Civilného mimo sporového poriadku a zároveň návrh, na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by súd uložiť povinnosť náhradnému rodičovi Bc. K. E., nar. XX.XX.XXXX spolupracovať s C. pre deti a rodiny Q. XXXX, pracovisko O. H. XXX, XXX XX K. v zmysle § 37 ods. 4 písm. a) Zákona o rodine. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 10. februára 2022 č. k. 7P/26/2022-18 maloletej ustanovil procesného opatrovníka - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky. Následne rozhodol uznesením zo dňa 10. februára 2022 č. k. 7P/26/2022-20, ktoré náhradná matka napadla odvolaním. V priebehu konania sa náhradná matka návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 6. júla 2022 domáhala, aby súd nariadil Centru pre deti a rodiny Q. povinnosť odovzdať maloletú do starostlivosti náhradnej matky. Uvedený návrh súd prvej inštancie uznesením zo dňa 15. júla 2022 č. k. 7P/26/2022-132 zamietol, proti ktorému podala náhradná matka odvolanie.

10. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Podľa § 360 ods. 1 a 2 CMP neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu. Ak súd nariadi neodkladné opatrenie bez návrhu pred začatím konania vo veci samej, začne konanie vo veci samej alebo poučí účastníkov o možnosti podať návrh na začatie konania vo veci samej.

12. Podľa § 367 ods. 1 CMP neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

13. Osobitná úprava neodkladných a iných opatrení súdu je obsiahnutá v ustanoveniach § 360 až § 369 CMP. Na rozdiel od sporového konania, podľa právnej úpravy mimosporového konania je možné nariadiť neodkladné opatrenie nielen na návrh, ale aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať bez návrhu. Ak súd nariadi neodkladné opatrenie bez návrhu pred začatím konania vo veci samej, začne konanie vo veci samej alebo poučí účastníkov o možnosti podať návrh na začatie konania. Súd podľa Civilného mimosporového poriadku nariadi neodkladné opatrenie aj vtedy, ak to vyžaduje verejný záujem. Zrušiť nariadené neodkladné opatrenie môže súd aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery alebo ak odpadli dôvody, pre ktoré bolo nariadené. V Civilnom mimosporovom poriadku je osobitne upravený procesný postup, týkajúci sa neodkladných opatrení vo veciach ochrany maloletého, vo veciach výživného, vo veciach osobnej starostlivosti o maloletého, o povolení súdu na výkon oprávnenia vo veci starostlivosti o maloletých (na základe ktorého je možné povoliť vstup do obydľia, v ktorom sa maloletý nachádza, na účely výkonu právomocí orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately).

14. Odvolací súd dodáva, že osobitný obsah neodkladného opatrenia v zmysle § 367 CMP sa bezprostredne dotýka výchovy maloletého dieťaťa. V danom prípade nejde o zverenie do výchovy, ale používa pojem starostlivosť, keďže ide len o jednu zložku v rámci obsahu výchovy ako takej. Odovzdanie maloletého dieťaťa do starostlivosti druhého z rodičov alebo osoby, ktorú určí súd, je faktickým opatrením a nemusí anticipovať otázku budúcej výchovy. Osobou sa tu rozumie aj zdravotnícke zariadenie alebo iné výchovné zariadenie. Súd pri rozhodovaní o odovzdaní dieťaťa do starostlivosti jedného z rodičov, prípadne do starostlivosti tretej osoby, je povinný prihliadať na relevantné ustanovenia zákona o rodine. Z hľadiska účelu konania možno predpokladať, že aj v danom prípade bude, pokiaľ bolo neodkladné opatrenie podané pred začatím konania, nasledovať konanie vo veci samej. Samotný pojem „starostlivosť“ totiž vyjadruje skôr provizórnosť ako definitívnu úpravu výchovy. Predmetné neodkladné opatrenie je možné nariadiť aj na návrh, aj bez návrhu. Ak súd nariadi neodkladné opatrenie, zároveň určí, komu sa má dieťa odovzdať do starostlivosti alebo do striedavej starostlivosti. Súd môže rozhodnutie o neodkladnom opatrení aj zrušiť, a to v súlade s § 363 CMP, a to, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené, alebo ak sa zmenia pomery.

15. Nakoľko v predmetom konaní vystupuje maloleté dieťa, resp. rozhoduje sa o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach maloletého dieťaťa, odvolací súd zdôrazňuje, že právna úprava práv a právom chránených záujmov maloletých detí je obsiahnutá jednak v Dohovore o právach dieťaťa (čl. 3), v ktorom je zakotvené, že prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi je záujem dieťaťa a jednak v Charte základných práv EÚ (čl. 24 ods. 2 a 3), v ktorej je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa. Každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom.

16. Vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti je potom z uvedeného pohľadu prioritným záujmom vytvorenie, resp. za určitých okolností i obnovenie podmienok pre riadny a bezproblémový vývin dieťaťa. Na vnútroštátnej úrovni ochranu dieťaťa determinuje najmä Zákon o rodine, v rámci ktorého sa sleduje najmä záujem maloletého dieťaťa, ktorý bol ako zásada zakotvená prijatím zákona č. 175/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon o rodine. V zmysle uvedenej zásady je záujem maloletého dieťaťa prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa, sa okrem iného, zohľadňuje úroveň starostlivosti o dieťa, bezpečnosť

dieťaťa, ako aj bezpečnosť a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností a pod. Otázkou najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa sa zaoberal aj Ústavný súd SR vo svojom uznesení zo dňa 19. januára 2017 pod sp. zn. II. ÚS 56/2017, v ktorom uviedol, že v súčasnosti existuje široká zhoda ? a to aj v medzinárodnom práve ? na podporu myšlienky, že pri rozhodovaní príslušných orgánov verejnej moci týkajúcom sa detí musí byť ich najlepší záujem prvoradým hľadiskom rozhodovania.

17. Odvolací súd zdôrazňuje, že odňatie dieťaťa z domáceho prostredia a jeho umiestnenie do akéhokoľvek ústavného zariadenia je vždy veľmi silným a citeľným zásahom do života, resp. práv dieťaťa a treba ho pokladať až za krajné riešenie. Preto zo strany súdu treba vždy starostlivo zvažovať, či výchova dieťaťa je tak vážne narušená, že je nevyhnutné jeho vyňatím z domáceho prostredia a umiestnením dieťaťa do ústavnej starostlivosti zasiahnuť do jeho života. O to viac je to citeľnejšie, pokiaľ ide o odovzdanie dieťaťa do ústavného zariadenia neodkladným opatrením, ktorému nepredchádza také dôkladné dokazovanie ako pri rozhodovaní vo veci samej.

18. Podľa § 37 ods. 1 Zákona o rodine nevhodné správanie sa detí, ako aj porušovanie povinností rodičov, vyplývajúcich z ich rodičovských práv a povinností, alebo zneužívanie ich práv môže každý oznámiť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obci alebo súdu. Rovnako môže každý oznámiť tomuto orgánu, obci alebo súdu skutočnosť, že rodičia nemôžu plniť povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností.

19. Podľa § 37 ods. 2 písm. a) až d) Zákona o rodine ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení: a/ vhodným spôsobom napomenie maloleté dieťa, jeho rodičov a iné fyzické osoby, ktoré svojím správaním ohrozujú alebo narušujú jeho riadnu výchovu, b/ určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené, c/ uloží maloletému dieťaťu obmedzenie v rozsahu potrebnom na predchádzanie a zabraňovanie škodlivým vplyvom, ktoré môžu ohroziť alebo narušiť jeho priaznivý vývin; dodržiavanie uloženého obmedzenia sleduje najmä za súčinnosti obce, d/ uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

20. Podľa § 37 ods. 3 písm. a) až c) Zákona o rodine ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odíme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely a/ zabezpečenia odbornej diagnostiky pobyt v zariadení, ktoré vykonáva odbornú diagnostiku, najdlhšie na šesť mesiacov, b/ zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov, c/ zabezpečenia resocializácie drogových a iných závislostí pobyt v zariadení, ktoré vykonáva resocializačné programy pre drogovú a inak závislých.

21. Podľa § 37 ods. 5 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže výchovné opatrenie podľa odseku 3 uložiť aj vtedy, ak jeho uloženiu nepredchádzalo výchovné opatrenie podľa odseku 2.

22. S poukazom na vyššie vyslovený záver, že s ohľadom na výrazný charakter rozhodnutia súdu (neodkladného opatrenia) o umiestnení dieťaťa do ústavného zariadenia, odvolací súd dodáva, že z pravidla je takýto typ súdneho rozhodnutia výsledkom riadneho procesu dokazovania v konaní vo veci samej, napríklad v konaní o výchovných opatreniach (§ 37 a nasl. Zákona o rodine) alebo v konaní o náhradnej starostlivosti (§ 44 a nasl. Zákona o rodine). Prezumovaná zásada však nevyklučuje výnimky, v zmysle ktorých je možné v takto citlivých otázkach, ako je rozhodovanie o „dočasnom“ umiestnení maloletého dieťaťa do ústavného zariadenia, rozhodnúť aj formou neodkladného opatrenia, ktoré je determinované zásadou obmedzeného procesu dokazovania. Uvedenú výnimku však nemožno aplikovať bez toho, aby bol preukázaný výnimočný charakter opodstatňujúcej aplikácie. Takýmto

výnimočným charakterom je možné rozumieť obsahový rámec normovaný v ustanovení § 367 CMP. Relevantným na posúdenie opodstatnenosti nariadenia neodkladného opatrenia v zmysle § 367 CMP, ktorým súd zvažuje prikázať tomu, kto má maloletého pri sebe, aby maloleté dieťa odovzdal do starostlivosti zdravotníckeho alebo výchovného zariadenia, je povinnosť prihliadať na relevantné ustanovenia Zákona o rodine.

23. V prejednávanej veci ide predovšetkým o ustanovenia § 37 a nasl. Zákona o rodine (výchovné opatrenia), nakoľko aj z návrhu Úradu práce, sociálny vecí a rodiny Nové Zámky zo dňa 7. februára 2022 (č. I. 1 až 3) sa vykazuje výchovný, resp. prevenčný charakter neodkladného opatrenia vo vzťahu k zabezpečeniu zdravia a zdravého vývoja maloletého dieťaťa, čo koreluje aj s paralelným návrhom kolízneho opatrovníka, keď súčasne navrhoval, aby súd uložiť náhradnej matke povinnosť spolupracovať s Centrom pre deti a rodiny Semeteš v zmysle § 37 ods. 4 písm. a) Zákona o rodine.

24. Na opodstatnenosť nariadenia neodkladného opatrenia súdom prvej inštancie (uznesenie zo dňa 10. februára 2022 č. k. 7P/26/2022-20) bolo potrebné vychádzať z účelu výchovných opatrení, ktorý aj v zmysle dôvodovej správy k zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine je determinovaný situáciou, resp. stavom, keď prichádza do úvahy uloženie výchovného opatrenia za predpokladu, že sú preukázané poruchy vo vzťahoch medzi rodičmi (náhradnou matkou) a dieťaťom, ktoré ak budú v čas odstránené, nevyžadujú zásadnejší zásah do rodičovských práv a povinností podľa § 38, prípadne zásah podľa § 44 Zákona o rodine.

25. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd konštatuje, že z hľadiska dôvodnosti ako takej, súd prvej inštancie pri rozhodovaní o nariadení neodkladného opatrenia postupoval v zásade správne, nakoľko v čase jeho rozhodovania zo spisu vyplývajú jednoznačne také skutočnosti, ako napr. lekárskeho vyjadrenia Psychiatrickej nemocnici Profesora Matulaya Kremnica zo dňa 3. februára 2022 (č. I. 14), z ktorého vyplýva, že maloletá je na oddelení detskej psychiatrie hospitalizovaná od 3. januára 2022 s diagnostikovanou poruchou psychiky a správania zapríčinené užívaním viacerých návykových látok (alkohol, marihuana), ktoré zakladali v čase nariadenia neodkladného opatrenia jeho opodstatnenosť. Zároveň z lekárskeho vyjadrenia Psychiatrickej nemocnici Profesora Matulaya Kremnica (ďalej aj len ako „Nemocnica Profesora Matulaya“) zo dňa 4. februára 2022 (č. I. 5 a 4) vyplýva, že aj keď so zreteľom na zdravotný stav maloletej bola odporúčaná ambulantná starostlivosť, tak s dôrazom na skutočnosť, že matka odmietla maloletú prevziať, navrhla nemocnica Profesora Matulaya umiestnenie maloletej v C. pre deti a rodiny Q.. Na základe uvedených skutočností a zisteného stavu v čase rozhodovania súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia (č. k. 7P/26/2022-20) je potrebné konštatovať dôvodnosť nariadenia neodkladného opatrenia sledujúc zabezpečenie ochrany zdravia a zabezpečenie starostlivosti maloletého dieťaťa.

25.1. Napriek uvedenému je však potrebné zdôrazniť, že aj keď recentná právna úprava (CSP - CMP) už striktné nevychádza z požiadavky dočasnosti, resp. provizórnosti neodkladných opatrení, v danom konaní, t. j. v konaní o nariadení neodkladného opatrenia, ktorým sa rozhodlo o odovzdaní maloletej do ústavného zariadenia, resp. jeho umiestnenia, je potrebné rozhodnutie o tejto otázke formou neodkladného opatrenia podmieniť jeho dočasnosťou, resp. provizórnosťou, a to z nasledujúceho dôvodu.

25.2. V prvom rade odvolací súd podotýka, že samotné konanie vo veci samej o uložení výchovného opatrenia (§ 37 Zákona o rodine) je konaním, v ktorom je súd povinný aj za obligatórnosti riadneho procesu dokazovania rozhodnúť v lehote, ktorá zodpovedá naliehavosti predmetu konania tak, aby napríklad uloženie výchovného opatrenia efektívne, t. j. v čase reflektovalo na aktuálne nežiadúci stav, ktorý negatívne dopadá na dieťaťa, a ktorý opodstatňuje zákrok zo strany súdu uložením výchovného opatrenia. Uvedené však nevylučuje situáciu, že nevznikne taký „nežiadúci stav“ ohrozujúci maloleté dieťa, ktorého náprava, resp. regulácia nie je v konaní o uložení výchovného opatrenia (vo veci samej) spôsobilá včas a efektívne zasiahnuť, aby sa predišlo trvalej či ťažkej ujme na právom chránených záujmoch maloletého dieťaťa. V takýchto situáciách je potrebné aplikovať subsidiárne prostriedky ochrany, a to v podobe neodkladných opatrení, ktoré sú kreované za účelom poskytnutia „aj dočasnej“ úpravy pomerov do rozhodnutia vo veci samej tak, aby sa predišlo trvalej či ťažkej ujme na právach dieťaťa, ak by sa malo čakať až na konečnú úpravu pomerov v rozhodnutí vo veci samej.

26. Z vyššie uvedeného náhľadu sa principiálne vyžaduje obligatórna požiadavka dočasnosti, resp. provizórnosti neodkladného opatrenia, ktoré svojou povahou, resp. účinkami konzumuje vyriešenie právnej otázky o uložení výchovného opatrenia (§ 37 Zákona o rodine) či rozhodnutia o náhradnej starostlivosti (§ 44 Zákona o rodine).

27. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd konštatuje, že pri nariadení neodkladného opatrenia bol súd prvej inštancie povinný premietnuť dočasný charakter takto koncipovaného neodkladného opatrenia do výroku svojho rozhodnutia. Za stavu, že súd prvej inštancie rozhodoval o návrhu neodkladného opatrenia na návrh Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky pred začatím konania vo veci samej, mal súd prvej inštancie rozhodnúť minimálne o trvaní neodkladného opatrenia, resp. času do kedy platí neodkladné opatrenie, alebo aj s poukazom na možnosť zrušenia neodkladného opatrenia súdom aj bez návrhu (§ 363 CMP), súčasne s nariadením neodkladného opatrenia začať „ex offio“ konanie vo veci samej o uloženie výchovného opatrenia.

28. Odvolací súd konštatuje, že aj keby hore uvedené skutočnosti boli vo všeobecnosti indikátorom na to, aby odvolací súd pristúpil k zmene, resp. k zrušeniu nariadeného neodkladného opatrenia, je potrebné s poukazom na individuálny charakter prejednávanej veci poukázať na prekročenie limitov, pre ktoré nie je neodkladné opatrenie z hľadiska zákonnosti, resp. ústavnosti udržateľné, v dôsledku čoho odvolací súd pristúpil k zmene napadnutého uznesenia a k zamietnutiu nariadeného neodkladného opatrenia.

29. V tomto smere odvolací súd zdôrazňuje, že vychádzajúc z vyššie prezentovaných úvah, v zmysle ktorých odvolací súd konštatuje povinnosť súdu pri nariaďovaní neodkladného opatrenia podľa § 367 CMP vychádzať z relevantných ustanovení Zákona o rodine, v konkrétnej danej veci z ust. § 37 a nasl. Zákona o rodine., súdom prvej inštancie nariadené neodkladné opatrenie, ktorým „de facto“ umiestnil maloletú do ústavného zariadenia od 10. februára 2022, presiahlo maximálnu zákonom prípustnú dobu podľa § 37 ods. 3 písm. a), b) Zákona o rodine, t. j. 6 mesiacov bez toho, aby o otázke umiestnenia maloletej v Centre pre deti a rodiny Q. rozhodol súd na základe výsledkov riadneho dokazovania vo veci samej ako prezumuje Zákon o rodine, alebo aby sa o danej otázke viedlo súčasne od nariadenia neodkladného opatrenia konanie vo veci samej, kedy by otázka opodstatnenosti nariadeného neodkladného opatrenia vyplývala z ustanovenia § 363 CMP. Za uvedenej situácie, kedy sa náhradná matka (aj podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia) domáha návratu maloletej, ako aj nesúhlasu maloletej v danom zariadení zotrvať, nie je možné nariadené neodkladné opatrenie súdom prvej inštancie považovať za zákonné, nakoľko súd prvej inštancie svojím postupom porušil právo účastníkov konania na spravodlivý proces, keď nerešpektoval potrebu dočasnej úpravy neodkladného opatrenia a súčasne v spojení s presiahnutím času, na ktorý by zákon oprávňoval súd rozhodnúť o umiestnení maloletej v danom zariadení na základe výsledkov dokazovania - rozhodnutia vo veci samej (§ 37 ods. 3 Zákona o rodine).

30. Z uvedených dôvodov považuje odvolací súd v čase rozhodovania o podanom odvolaní náhradnej matky napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa 10. februára 2022 č. k. 7P/26/2022-20 za nezákonné, vybočujúce zo zákonných limitov pre nariadenie neodkladného opatrenia vo veci, ktorá predstavuje intenzívny zásah do osobnostných práv dieťaťa, ako aj „rodičovských“ práv náhradnej matky. Na danom závere odvolacieho súdu nič nemení ani správa Centra pre deti a rodiny Q. zo dňa 12. 07. 2022 (č. l. 124), z ktorej vyplýva potreba zotrvania maloletej v danom zariadení. Odvolací súd v tomto smere dodáva, že skutočnosti prezentované v danej správe (č. l. 124) nie sú schopné nahradiť postup súdu prvej inštancie pri nariaďovaní neodkladného opatrenia. Za situácie, že by bolo potrebné zabezpečiť zdravý vývoj maloletej, je možné navrhnúť alebo iniciovať konanie vo veci samej o uloženie výchovného opatrenia, alebo za stavu, že by v dôsledku nových skutkových okolností vznikla potreba bezodkladne upraviť pomery maloletej, je možné opätovne nariadiť neodkladné opatrenie, reflektujúce individuálny charakter veci.

31. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa 10. februára 2022 č. k. 7P/26/2022-20 podľa § 388 CSP zmenil a návrh zamietol.

32. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu súdu prvej inštancie zo dňa 15. júla 2022 č. k. 7P/26/2022-132 odvolací súd uvádza, že dôvodnosť napadnutého uznesenia, ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhala, aby jej bola maloletá odovzdaná, vychádza z predpokladu dôvodnosti, resp. zotrvania podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia

na základe napadnutého uznesenia zo dňa 10. februára 2022 č. k. 7P/26/2022-20. K tomu odvolací súd uvádza, že nakoľko s poukazom na vyššie uvedené dospel odvolací súd k nedôvodnosti uznesenia zo dňa 10. februára 2022 č. k. 7P/26/2022-20, ktorým bolo neodkladné opatrenie nariadené, v dôsledku čoho neodkladné opatrenie, ktoré oprávňovalo zotrvanie maloletej v Centre pre deti a rodiny Q. zaniklo, nastupuje v otázke starostlivosti o maloletú úprava v zmysle rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 26. júla 2017 č. k. 11P/90/2016-137. Keďže rozhodnutím odvolacieho súdu dochádza k zrušeniu neodkladného opatrenia a zároveň je v súčasnosti otázka osobnej starostlivosti o maloletú súdom právoplatne upravená, ktorú je povinné rešpektovať aj C. pre deti a rodiny Q., v ktorom je maloletá umiestnená a zároveň neboli v konaní preukázané predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle § 367 CMP, odvolací súd považoval odvolanie matky za nedôvodné, a preto napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa 15. júla 2022 č. k. 7P/26/2022-132 podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

33. O trovách konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 odsek 1 CSP a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).